

Memo behorend bij **CONCEPT Advies** **Ruimtelijke visie in de maak** **Vooruitlopen op de Gelderse effecten van zonering**

Datum: 23.09.2025
Aan: Leden van de Wolvencommissie
Van: [REDACTED]
Onderwerp: Zonering – Analyse en advies

Aanleiding

In deze memo wordt een vergelijking gemaakt tussen twee mogelijke beleidsopties voor de omgang met wolven in Nederland: het nulstandvoorstel en het zoneringsvoorstel. Het doel van deze vergelijking is om inzicht te geven in de juridische en praktische implicaties van beide voorstellen, in het bijzonder ten aanzien van de bescherming van de wolf, het verlenen van vergunningen voor het vangen of doden van probleemwolven, en de toepassing van koepelvergunningen.

Vergelijking 1 van versie 6 naar versie 7:

De twee versies (250615 en 250810) zijn naast elkaar gelegd en gekeken is waar de belangrijkste verschillen en dus discussiepunten liggen. Andere ingebrachte punten over de Veluwe en de overmaat aan (juridische) doelen zijn meegenomen in de vergelijking.

Thema	250615-versie	250810-versie	Discussiepunt
1. Reikwijdte van beleidsopties	Zet nadrukkelijk zonering én nulstandbeleid op tafel; vergelijking met nulstandbeleid bij wilde zwijnen.	Nulstandbeleid grotendeels naar achtergrond (juridisch/praktisch niet haalbaar); nadruk op zonering.	Moet nulstand nog expliciet als optie openblijven, of is "alleen zonering" beter?
2. Sociaal-maatschappelijke impact	Benadrukt gedrag van wolven in drukbevolkte gebieden: ze mijden mensen niet, benutten leefgebied maximaal.	Focus op impact op recreatie, landbouw en draagkracht van de Veluwe; bezettingsgraad en effect van zonering.	Ligt kern van maatschappelijke zorg bij wolf-mens gedrag of bij draagkracht van gebieden?
3. Monitoring en kennisbasis	Signaleert groot gebrek aan centrale, betrouwbare data; pleit voor nationaal registratiesysteem van incidenten.	Legt nadruk op scenario's en impactanalyses door onafhankelijke partijen; minder focus op centrale monitoring.	Eerst centrale monitoring/data verbeteren, of direct scenario's doorrekenen en beleid schetsen?
4. Ecologische context	Positioneert Veluwe als "kraamkamer" van Nederlandse wolvenpopulatie; in verbinding met Europese populaties.	Veluwe vooral als "broedkamer" met draagkracht-discussie; nadruk op impact van zonering op wolvendichtheid en ecosysteem.	Veluwe zien als Europees knooppunt of primair als regionaal draagkrachtprobleem?
5. Juridische invalshoek	Vergelijking met andere soorten (zwijnen);	Benadrukt afwezigheid juridische basis voor	Hoeveel ruimte is er om vooruit te lopen op juridische

Postadres
Postbus 9090, 6800 GX Arnhem

t Redactiecode 1
e wolvencommissie@gelderland.nl

	conclusie: niet toepasbaar op wolf.	nulstand; handhaafbaarheid van zonerings.	kaders die pas na 2026 duidelijk worden?
6. Veluwe & juridische doelen	Impliciet via draagkracht-discussie en monitoring.	Expliciet: hoe past wolf in woud van N2000-doelen en gebruiksdruk.	Hoe voorkomen dat wolvenbeleid "absolute keuzes" maakt die botsen met bestaande N2000-doelen en gebruiksdruk?

Vergelijking 2:

De tweede analyse is gebaseerd op de recente Kabinetsmissive van 14 juli 2025 (no. 2025001627) en het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State.

De memo onderzoekt hoe elk beleidsvoorstel zich verhoudt tot de Europese Habitatrichtlijn, de ongunstige staat van instandhouding van de wolf in Nederland, en het voorzorgsbeginsel dat volgt uit het Unierecht.

Thema	Uitspraak / juridische kaders (RvS & Kabinetsmissive)	Nulstandvoorstel	Zoneringsvoorstel
1. Juridische status wolf	Wolf is beschermd, staat van instandhouding ongunstig → ingrijpen alleen in uitzonderlijke, ernstige gevallen; koepelvergunningen niet toegestaan	Nulstand juridisch niet haalbaar zolang wolf beschermd is; alleen individuele afschotvergunningen bij zeer ernstige incidenten.	In kerngebieden strikt zonerings; ingrijpen beperkt tot ernstig agressief gedrag.
2. Interventies bij incidenten	Afdeling adviseert alleen vangen/doden bij neutrale effecten op instandhouding; lichte conflicten vallen hier niet onder.	Groot deel van nulstand ingrepen juridisch onmogelijk; alleen ernstige incidenten kunnen individueel worden aangepakt.	Juridisch passend: alleen ingrepen bij probleemwolven of ernstige probleemsituaties; individuele vergunningen verplicht.
3. Koepelvergunningen	Niet toegestaan: vergunningen op voorhand kunnen toetsing omzeilen.	Nulstandbeleid zou afhankelijk zijn van koepelvergunningen → juridisch risicovol.	Zoneringsbeleid gebruikt alleen individuele vergunningen; voldoet aan Habitatrichtlijn.
4. Monitoring & wetenschap	Staat van instandhouding nog onzeker → voorzorgsbeginsel geldt; onderzoeken noodzakelijk.	Zonder data kan nulstandbeleid niet verantwoord worden.	Zonering kan starten, maar monitoring blijft cruciaal voor besluiten over interventies in kerngebieden.
5. Maatschappelijke impact	Juridisch is ingrijpen beperkt tot ernstige incidenten; lichte conflicten vallen buiten.	Nulstandbeleid kan maatschappelijke zorgen niet volledig adresseren.	Zonering biedt ruimte om conflicten te managen via preventie, afschot alleen bij ernstig gedrag
6. Ecologische context (Veluwe & kerngebieden)	Ruimte voor ingrepen beperkt; kerngebieden behouden als veilige leefgebieden.	Nulstandbeleid conflicteert met natuurherstel en Europese verplichtingen.	Kerngebieden behouden, bufferzones rond menselijk gebruik; ingrepen selectief en

			individueel.
7. Schaderegeling	Wolf en goudjakhals vallen onder bestaande regeling; schadevergoeding mogelijk.	Nulstandbeleid juridisch lastig, schadevergoeding blijft belangrijkste maatregel.	Zonering: schadevergoeding gecombineerd met individuele ingrepen in kerngebieden.
8. Toekomstige beleidsruimte	Mogelijk pas bij gunstige staat van instandhouding → meer flexibiliteit.	Nulstand alleen te realiseren als populatie gunstig wordt → niet op korte termijn.	Zonering kan worden aangepast na herstel populatie; individuele vergunningen blijven uitgangspunt.

Samenvatting en implicaties

1. Juridische kaders beperken nulstand: alleen bij ernstig agressief gedrag kan een individuele wolf worden afgeschoten; koepelvergunningen zijn niet toegestaan.
2. Zonering is het praktisch en juridisch meest haalbare alternatief: kerngebieden met minimale ingrepen, bufferzones bij menselijk gebruik, afschot/vangen alleen in ernstige gevallen met individuele vergunningen.
3. Monitoring en wetenschappelijke onderbouwing zijn cruciaal: de huidige ongunstige staat van instandhouding vereist het voorzorgsbeginsel.
4. Schaderegeling blijft een belangrijk instrument: kan in beide voorstellen worden ingezet, maar vooral relevant bij nulstand omdat ingrepen beperkt zijn.
5. Toekomstige flexibiliteit: zodra de wolf een gunstige staat van instandhouding bereikt, kunnen zowel nulstand als zonering ruimer worden toegepast.